



**FÖRVALTNINGSRÄTTEN  
I STOCKHOLM**  
Avdelning 31

**DOM**  
2019-07-25  
Meddelad i Stockholm

Mål nr  
9679-19

**SÖKANDE**

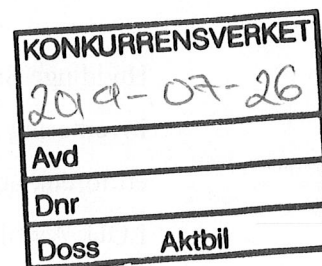
Hovås Mätkonsult AB, 556686-1331  
Banehagsliden 5  
414 51 Göteborg

**MOTPART**

Huddinge Samhällsfastigheter AB, 556536-9666  
Box 1143  
141 24 Huddinge

**SAKEN**

Offentlig upphandling

**FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten avvisar Hovås Mätkonsult AB:s yrkande om ersättning.

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 1116063

**Postadress**

115 76 Stockholm

**Besöksadress**

Tegeluddsvägen 1

**Telefon**

08-561 680 00

**E-post:** avd31.fst@dom.se

www.domstol.se/forvaltningsratt

**Telefax**

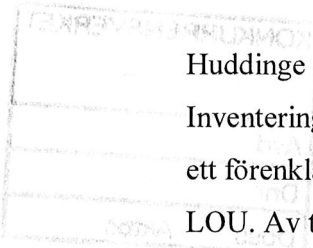
08-561 680 01

**Expeditionstid**

måndag–fredag

08:00–16:00

**YRKANDEN M.M.**



Huddinge Samhällsfastigheter AB (HSAB) genomför en upphandling kallad Inventering av skötselobjekt (HS/2018:395). Upphandlingen genomförs som ett förenklat förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. Av tilldelningsbeslutet framgår att HSAB beslutat att tilldela kontrakt till Metria AB (Metria).

**Hovås Mätkonsult AB** (Hovås Mätkonsult) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar i första hand att Metrias anbud ska förkastas och att Hovås Mätkonsult ska tilldelas uppdraget. I andra hand yrkas att Hovås Mätkonsult och övriga anbudsgivare ska ersättas för arbetet med att författa anbud. Hovås Mätkonsult anför bl.a. följande. Den vinnande leverantören Metrias pris motsvarar ett pris om 19,7 procent av medelpriset för de övriga fem anbudena. Hovås Mätkonsult anser att det medelpris som övriga leverantörer lämnat motsvarar aktuella branschpriser på de efterfrågade tjänsterna. Nivån på Metrias anbud får anses vara orimligt låg. HSAB har begärt en förklaring av Metria till det orimligt låga priset och fått ett otillfredsställande svar angående detta. Det svar som Metria lämnat förklarar inte på något sätt hur bolaget kan utföra uppdraget till ett så lågt pris.

Den tidsåtgång som HSAB beräknat är 1,5–3 timmar per fastighet. Det ger ett medeltal på 2,25 timmar per fastighet. HSAB har därmed förstått att det tidsestimat som konsultbolaget själva kallat ”en väldigt grov uppskattning kring tid” inte stämmer och därför betraktat priset som orimligt lågt och begärt in en förklaring från Metria. Denna ”väldigt grova uppskattning” uppgår till 2–2,5 timmar per fastighet vilket ger ett medeltal på 2,25 timmar per fastighet. Det ger exakt samma tidsåtgång i medeltal som HSAB kommit fram till att Metria behöver lägga på uppdraget. HSAB har då bedömt priset som orimligt lågt och därefter begärt in en förklaring av Metria.

Metria har i sitt anbud uppgett att bolaget vill ha ett risktillägg om 30 minuter per fastighet för eventuella platsbesök. HSAB har bett om ett skriftligt förtydligande av vad som avses, fast det är uppenbart att bolaget vill ha tillägget för eventuella platsbesök. Metria har satt ett pris i kronor för detta risktagande och det är således inte en prisjustering.

Konsultbolaget har under punkten platsbesök angett tidsåtgången för platsbesök till 2 timmar per fastighet. Det visar således att Metrias pris-sättning även på denna punkt är orimligt låg då bolaget räknar med 30 minuter per fastighet. Både Metria och konsultbolaget har uppskattat tidsåtgången för uppdraget grovt. Detta visar att HSAB har fattat ett tilldelningsbeslut i strid med sin egen upphandling eftersom anbud med orimligt lågt pris ska förkastas.

Hovås Mätkonsult är övertygat om att bolagets anbud hade förkastats om bolaget hade lämnat ett sådant orimligt pris. HSAB hade förstått att bolagets existens hade äventyrats om det hade gjort en så pass grov felberäkning av anbudspriset och att HSAB därmed riskerat att inte få en slutförd leverans.

Hovås Mätkonsult har lidit skada båda på grund av den tid som lagts ned på att arbeta med anbudet och den uteblivna intäkten om de hade tilldelats uppdraget.

**HSAB** anser att ansökan ska avslås och anför bl.a. följande. Metria lämnade i sitt ursprungsanbud ett anbudspris om 189 000 kr och angav att ett risktillägg om 30 minuter per fastighet för eventuellt platsbesök tillkommer. HSAB bedömde att Metrias anbud föreföll vara onormalt lågt och begärde en förklaring till anbudspriset samt ett förtydligande av vad risktillägget om 30 minuter per fastighet innebar. I Metrias förklaring uppgavs att bolaget inledningsvis bedömt att platsbesök ute på fastigheter inte krävdes och därmed inte ingick i det lämnade anbudspriset.

Med anledning av den spretiga prissättningen i anbudsskedet (189 000–3 110 000 kr) och att flera av anbuderna hade betydligt högre anbudspris och högre kvalitet i slutleverans än vad som efterfrågades valde HSAB att nyttja möjligheten att förhandla med samtliga anbudsgivare. I denna förhandling lämnade Metria ett justerat anbudspris som inkluderade platsbesök. Det nya anbudspriset uppgick till 308 000 kr. HSAB har bedömt att det nya anbudspriset inte är onormalt lågt. HSAB har således inte haft något skäl att begära någon förklaring till Metrias nya prissättning. Grund för att förkasta Metrias anbud föreligger således inte.

HSAB har i arbetet med upphandlingen anlitat ett oberoende konsultföretag utan koppling till några leverantörer, som har erfarenhet av att ha lämnat anbud i likvärdiga upphandlingar samt erfarenhet av arbete med olika inventeringsuppdrag. Konsulterna har inför upphandlingen beräknat, utifrån den kvalitetsnivå som HSAB efterfrågat i aktuell upphandling, att platsbesök kan komma att behövas på cirka 10 procent av fastigheterna och att en tillräcklig tidsåtgång är cirka 450 timmar totalt för samtliga 135 fastigheter, vilket ger drygt 3 timmar per fastighet. En rimlig uppskattning av kostnaden för detta uppdrag är cirka 315 000–450 000 kr med ett timpris om 700–1 000 kr och 450 timmar. Metrias anbudspris ligger därmed inom förväntad prisnivå för uppdragets genomförande.

HSAB anser att övriga anbudsgivares prissättning kraftigt överstiger förväntat anbudspris i förhållande till vad och vilken kvalitet som har efterfrågats i upphandlingen. Som exempel kan nämnas att flera av de övriga anbudsgivarna i sina anbud uppgett att de räknat med platsbesök på samtliga fastigheter, att tidsåtgången per fastighet uppgår till 11 timmar och att i de fall undertyp inte kan klassificeras kommer GPS-mätning genomföras. GPS-mätning skulle ge högre kvalitet och ett mer exakt slutresultat men går utöver den kvalitet som har efterfrågats i upphandlingen. Dessutom har avdragen för kvalitet baserats på ett förväntat lägre anbudspris än sökandens

och övriga anbudsgivares höga prissättning. Detta inser man då avdragen är väldigt låga i förhållande till den högre prisnivån, men ger utslag på anbudspriser i nivå med Metrias prissättning. I upphandlingen framgår på flera ställen att HSAB inte efterfrågar en exakt noggrannhet i inventeringen av skötselobjekten.

Metrias förklaring till det orimligt låga priset, som sökanden åberopar till stöd för sin talan och som sökanden anser vara bristfällig, gäller Metrias ursprungliga anbudspris. Det har därefter skett en prisförhandling där samtliga anbudsgivare har beretts möjlighet att justera sina anbudspriser. Metria har höjt sitt anbudspris till en nivå som HSAB inte bedömer som orimligt låg. Metrias förklaring till sitt ursprungliga anbudspris ska därmed inte ligga till grund för rättens prövning.

## **SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**

### **Utgångspunkter för prövningen**

I 4 kap. 1 § LOU anges att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Av 20 kap. 6 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

I mål om offentlig upphandling grundar rätten sin prövning endast på de omständigheter som sökanden åberopar. Det är den som ansöker om över-

prövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på och visa att upphandlande myndighet har agerat i strid med LOU (jfr rättsfallet RÅ 2009 ref. 69).

I 19 kap. 27 § LOU anges att om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande myndigheten begära att leverantören förklarar det låga priset eller kostnaden. Myndigheten ska förkasta anbudet om leverantören inte på ett tillfredsställande sätt har förklarat det låga priset eller kostnaden.

Någon definition av begreppet onormalt lågt anbud finns inte i LOU. Det ankommer på den upphandlande myndigheten att i varje enskilt fall bedöma frågan inom det handlingsutrymme som reglernas utformning ger. Ett anbud med mycket lågt pris eller avvikande lågt pris är inte detsamma som ett onormalt lågt pris i LOU:s mening. Det krävs förutom att anbudspriset som sådant är mycket lågt att det inte kan betraktas som seriöst menat. Det är tillåtet för anbudsgivare att pressa sina vinstmarginaler, eller till och med gå med förlust, som ett led i en medveten strategi för att vinna marknadsandelar (jfr rättsfallen HFD 2016 ref. 3 och Kammarrätten i Jönköpings dom den 6 juli 2016 i mål nr 704-15).

### **Förvaltningsrättens bedömning**

#### *Ersättning*

Hovås Mätkonsult har yrkat att bolaget och övriga anbudsgivare ska ersättas för arbetet med att författa anbud. Förvaltningsrätten är inte behörig att pröva frågan om leverantörerna har rätt till ersättning från den upphandlande myndigheten. Hovås Mätkonsults yrkande i denna del ska därför avvisas.

*Orimligt lågt pris*

Av upphandlingsdokumenten framgår bl.a. följande. I punkten 1.2 *Sammanfattning* anges att upphandlingen avser inventering av skötselytor, parkeringsytor och dagvattenbrunnar i utemiljön på HSAB:s fastigheter. Inventeringen föreslås mestadels utföras genom skärmdigitisering utifrån högupplöst ortofoto och/eller relationshandlingar för markplaneringsplaner. Vid behov kan ytor verifieras genom platsbesök.

Av punkten 3.1.2 *Noggrannhet* framgår bl.a. att det med avseende på vad materialet ska användas till inte krävs den noggrannhet som uppnås vid exempelvis inmätning. Leverantören förväntas däremot vara så noggrann som möjligt under skärmdigitiseringen, exempelvis genom att zooma in maximalt för att utnyttja ortofotots upplösning.

I punkten 4.4 *"Orimligt lågt pris"* anges att prövning av pris kommer att ske med avseende på att offererat pris inte är orimligt lågt. Med orimligt lågt pris avses pris som väsentligt understiger aktuella branschpriser på efterfrågade tjänster. Upphandlande myndighet ska i sådant fall begära skriftlig förklaring till offererat pris. Anbudet kommer att förkastas om anbudsgivaren inte på ett tillfredsställande sätt har förklarat prissättningen.

HSAB har inledningsvis gjort bedömningen att Metrias ursprungliga anbud förefallit onormalt lågt och begärt en förklaring av bolaget. HSAB har därefter valt att nyttja möjligheten att förhandla om priset med anbudsgivarna. Det framgår av inbjudan till prisförhandling att HSAB uppmärksammat anbudsgivarna på vad som anges om platsbesök och noggrannhet i upphandlingsdokumenten samt att det är beställarens bedömning att det inte finns behov av platsbesök på samtliga fastigheter. Samtliga anbudsgivare har genom prisförhandlingen fått möjlighet att justera sitt anbudspris. Av utredningen framgår vidare att HSAB anlitat ett oberoende konsultbolag för att få

en rimlig uppskattning av kostnaden för det aktuella uppdraget utifrån den kvalitetsnivå som efterfrågats. Konsultbolaget har uppskattat att en rimlig kostnad uppgår till cirka 315 000–450 000 kr.

Förvaltningsrätten konstaterar att vinnande anbudsgivare Metria har valt att genom prisförhandlingen lämna ett nytt anbudspris. Det nya anbudspriset uppgår till 308 000 kr. Utifrån vad som anförts i målet och den utredning som lagts fram anser förvaltningsrätten att det inte framkommit skäl att ifrågasätta HSAB:s bedömning att Metrias justerade anbudspris inte är orimligt eller onormalt lågt. HSAB har därför haft fog för att inte begära förklaring till priset av Metria. Det saknas därmed skäl för ett ingripande mot upphandlingen. Hovås Mätkonsults ansökan om överprövning ska därför avslås.

#### **HUR MAN ÖVERKLAGAR**

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-05).

Terese Danielsson  
Rådman

Sofie Engström har föredragit målet.





## Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

### Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

#### Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

### Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

### Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.  
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.  
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

### Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

### Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

### Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på [www.domstol.se](http://www.domstol.se).

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.